

НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ НА ОСНОВІ ВРАХУВАННЯ НОВОГО НАПРЯМКУ – КОГНІТИВІСТИКИ

Н. А. Ковчин, канд. пед. наук

Темпи глобальних змін у світі, геосфері, соціумі, техносфері потребують своєчасних змін освіти вцілому.

Останні десятиліття значимим феноменом стало зародження й стрімкий розвиток когнітивної науки, що обґрунтовує новий підхід до вивчення діяльності інтелекту, відкриває фундаментальні закономірності процесів пізнання людиною оточуючого світу. Сучасний педагог має вивчати когнітивну науку і використовувати її основи в процесі навчання географії.

Найважливішими завданнями когнітивної науки є дослідження закономірностей інтелектуальної діяльності та підвищення продуктивності мислення. Предметом дослідження когнітивної науки є сприйняття, мислення, пам'ять, увага, навчання, мова, мовлення, мовна діяльність. Когнітивна географія – науковий напрямок, пов'язаний з дослідженням того, як людина сприймає, уявляє, відображає й пояснює географічний простір. Основний об'єкт дослідження когнітивної географії – просторові уявлення й механізми їх формування. Когнітивна географія спирається на природничо-наукові аналоги та комп'ютерне моделювання процесів сприйняття, пам'яті та мислення. Наукова мова когнітивної географії утворює такі поняття і категорії: «простір», «географічний простір», «реальний простір», «уявний простір», «просторові уявлення, уміння й навички», «ментальна карта», «когнітивна карта», «розпізнання просторових образів», «ментальна репрезентація», «оперування образом у просторі», «просторова локалізація».

Для теорії й методики навчання географії надзвичайне значення становлять результати дослідження проблем, що мають принципово когнітивний характер:

- а) механізм прийняття, розуміння й картографічного відображення географічного простору;
- б) когнітивні закономірності формування просторово-орієнтованих умінь і навичок тощо. Отже, продовженням і доповненням економічної, соціальної, екологічної географії є когнітивна географія. Теорія та методика навчання географії об'єктивно пов'язана з когнітивною географією.